

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Hvala za besedo gospod predsednik.

O proračunu smo slišali že marsikatero kritiko. Slišali smo, da je ne investicijski, nesocialen in brez strategije. To seveda drži, čeprav v rebalansu vseeno lahko vidimo nekakšno strategijo oziroma vsaj usmeritev, to pa so varčevalni ukrepi, ki uničujejo ključne družbene podsisteme, šolstvo in zdravstvo, spodbujanje privatizacije in krpanje lukenj za preživetje koalicije. To je usmeritev te Vlade, ki pa ni nič drugačna kot usmeritev vseh prejšnjih vlad od začetka krize, zategovanje pasu, počasi, luknji za luknjo. Seveda je Slovenija znotraj Evropskih omejitev, a politične razmere v Evropski uniji se spreminjajo.

Po izjavah sodeč je finančni minister Mramor eden tistih, ki te spremembe najbolj glasno ustavlja. Evropska komisija je napovedala, da se bodo pravila pakta o stabilnosti uporabljala fleksibilno. To velja predvsem za izdatke za investicije. Zato bi lahko Vlada pripravila bolj pogumen, socialno in investicijsko naravnani proračun. Vztrajanje pri 2,89% primanjkljaju je nečloveško in nesprejemljivo. Gospodarstvo še ni zadosti okrevalo, da bi si lahko privoščili izpad javnih izdatkov. Po drugi strani pa Vlada ni storila ničesar na strani prihodkov v proračun. Tu pa ni nobenih evropskih omejitev. Potrebujemo pravično davčno reformo, ki bo obremenila najbogatejše, ne pa tiste najrevnejše. Zaradi davčnih reform v preteklosti vsako leto zmanjka na stotine milijonov evrov. Po davkih na kapital in dohodke od kapitala smo Slovenci na predzadnjem mestu med članicami Unije. Naši prihodki iz tega naslova so za polovico nižji, kot je povprečje Evropske unije. Imamo pa izjemno visoke posredne davke, DDV, trošarine, ki nesorazmerno obremenjujejo tiste najmanj premožne in tudi realni sektor. Če pa pogledamo na porabo sredstev, ki so na voljo vidimo, kako nespametno in celo škodljivo, saj na nekaterih mestih porablja proračunski denar. Predstavniki Vlade je prej govoril o problematični ravni izdatkov za obrambo, vendar nedopustno in neokusno se nam zdi, da v času, ko zmanjkuje medicinskih sester, ko se krčijo sredstva za učno pomoč in krčijo sredstva za štipendije, ko mnogo ministrov in ministric priznava, da ne bo dovolj sredstev za ohranjanje zdajšnje ravni, kaj šele za izboljšave. Ministrstvo za obrambo načrtuje celo vrsto stroškov za delovanje v Zvezi Nato. Med drugim, citiram: "bomo sofinancirali izgradnjo novega sedeža Nata". Vauuu!?!? Res smo frajerji!

No, če gremo do kulture. Kot kulturna delavka se moram ustaviti tudi pri proračunu za kulturo. Tokratni proračun za kulturo bo po rebalansu nominalno najnižji od leta 2006. Varčevalni ukrepi v kulturi so stalnica in se vlečejo še iz časov izpred krize. Poudariti moram, da zmanjševanje proračunskih sredstev siromaši delovanje kulturnih akterjev, za kulturne delavce pa ustvarja vse slabše pogoje dela. Kako naj torej kultura opravlja svoje naloge, ko pa diha na škрге? Spet se reže, in to dobrih 2,8 milijonov, predvsem živi kulturi. Torej, pri postavki umetnostni program, kar pomeni plače v javnih zavodih, programi javnih zavodov, projektni in programski razpisih. Ministrstvo sicer v dodatnih pojasnilih pravi, da zateguje pas le do te točke, ki še omogoča nemoteno delovanje na področju kulture. Že že, ampak to področje stagnira in celo nazaduje. To vemo vsi, ki smo ali smo bili udeleženi na tem področju. Pravijo, da lačen ptiček lepše poje in tudi človeka lahko ohranjamo pri življenju samo ob vodi in kruhu, ampak to nikakor ni zdrav perspektiven in ustvarjalen človek.

Pri kmetijstvu, če naj samo omenim včerajšnjo sejo o Kobilarni Lipica, ki je simptomatično pokazala, kako koalicija postopka s svojo večino. Naš predlog, seveda, ni bil izglasovan naj vlada nemudoma sprejme ukrepe za rešitev tega problema, saj bi ga morali sprejeti že leta 2013, ampak je seveda koalicija svojo večino izglasovala svoj predlog, da strategijo naredi minister šele eno leto po poročilu SDH, lepo vas prosim. Zaposleni bodo že danes na ulici, Vlada pa si dovoli odloge pri reševanju težav. Prav tako je bil preglasovan naš predlog o odpisu dolga najšibkejšim. Ampak naj se vrnem h kmetijstvu. Vsi vemo, da so podnebnem spremembe. Ampak sofinanciranje zavarovalnih premij za zavarovanje pridelkov in živali se zmanjšuje za 70%, za 3 milijone evrov. Tudi tu se kaže pomanjkanje strategije.

Ogromno je pri nas pridelave, ki ni prilagojena podnebnim in hidrološkim pogojem. Znano je, da je veliko nasadov koruze na neprimernih peščenih tleh, kljub temu, da imamo v Pomurju stalne suše. Notorično smo znani kot država kjer je padavin dovolj ni pa namakalnih sistemov in drugih ukrepov s katerimi bi to vodo izkoristili za namakanje. Program prilagajanja podnebnim spremembam v kmetijstvu je premalo ambiciozen. Okoljsko ministrstvo ima program s podobnim imenom ampak tisti program ni namenjen kmetijstvu ampak energetiki in rabi energije. Za kmetijstvo je na voljo 1,6 milijona pa še ta sredstva niso usmerjena v bistvene dolgoročne ukrepe. Trenutno se vse to porabi za subvencioniranje zavarovanja pridelka in živali. To je sicer dober ukrep ampak nobena zavarovalnica ne bo zgradila namakalnega sistema proti točne obrambe, nobena ne bo usmerila kmetov v proizvodnjo, ki bi bila prilagojena našim potrebam.

Razvojni vidik, ki je v proračunu popolnoma zanemarjen, obstaja podprogram prestrukturiranja in prenova kmetijske proizvodnje a to ime je v bistvu zavajajoče, saj gre le za to, da se s finančnimi sredstvi ohranja status kvot. V ta namen je zagotovljenih samo dober milijon evrov sredstev. Tako kot pri prilagajanju podnebnim spremembam ni pravih programov. Kmetom je treba pomagati pri modernizaciji proizvodnje, pri spremembi kult in tehnik pridelave, pri organiziranju zadrug za večjo prehransko samooskrbo. Le tako bomo sistematično začeli reševati vprašanja, ki zadevajo vse nas. In še za konec naj povem bistvo ekonomije ni denar, bistveno, bistvo ekonomije so dobrine do katerih imajo pravico vsi ljudje. Hvala.